

jezika v uradnih. 2. Naše politične želje. A. Samouprava v občini. B. Samouprava v deželi in deželni skupini. C. Še nektre želje. — II. Štajarski deželni zbor. A. Sestava deželnega zbora štajarskega. B. Delovanje. 1. Politično ali državopravno vprašanje. 2. Ravnopravnost Slovencev in deželni zbor. 3. Šole in deželni zbor. 4. Kmetijstvo in deželni zbor. 5. Okrajna zastopstva. — III. Kaj zdaj? — Živo priporočamo to delo vsem Slovincem, katerim je mar za napredek. V Ljubljani se dobiva pri bukvarjih: Hohnu, Lercher-ji, Giontini-u in Wagner-ji po zelo nizki ceni 25 nov. kr.

* Jezičnik ali pomenki o slovenskem pisanju. Spisal J. Marn. IV. leto. — „Jezičnik“ ki se oglašuje že več let v „Uč. Tovaršu“, pa potem še samostojin prihaja na dan, je pravi jezični dohtar o slovenskem jeziku; suhoparna slovniška pravila razklada pro in contra v humoristični besedi. Zato si je nekak „renomé“ pridobil, da učenci in učenci slov. jezika radi beró te razprave in segajo po „Jezičniku“ kadar pride na svitlo. Na čelo letošnjemu zvezku je gospod profesor postavil jezikoslovno črtico, ki jo je o „Windischer“ in „Slovenec“ spisal visokoučeni naš Davorin Trstenjak, ki je o teh besedah že marsikaj v „Novicah“ pisal, pa zdaj zložil to, kar so mu novejšje preiskave na roko dale, in v to mu je dal povod pošten Nemeč, rekši, da rad prebira „Uč. Tov.“ in najraje pa še jezikoslovne razprave o slovenskem pisanju: „Am liebsten lese ich, wie die vier Windischen über die Sprache disputieren; was aber der Name „Windischer“ bedeutet, ist doch noch nicht erwiesen.“ Mislimo, da je po Trstenjakovih razjasnilih „erwiesen“.

Marsikaj.

(Prerokovanje.) Tudi Angleži (Englendarji) imajo svojega preroka, Ladkiela po imenu, ki o letošnjem letu prerokuje tako-le: Leto 1867. bode veliko leto. Januarja meseca nepokoj na Norveškem (dozdaj nismo še nič slišali o njem), februarja meseca vihar v Liverpoolu; maja meseca sreča in slava kralja pruskega, ako bode takrat še živ; kralj laški bo malo prejetnega doživel; zadrege in nevarnosti za princesinjo Aliso in Luizo; nadloge v Palestini; julija meseca bodo viharji in potresi. — Tako prerokovanje se vé da je le prazno besedovanje; včasih pa tudi slepa kurica zrno najde.

(Trihine.) Dokler je vojska vihrala na Nemškem, vse tiho je bilo o trihinah, to je tistih črvičih, ki se, kakor so „Novice“ lani večkrat pisale, zaredé po životu prešičjem in po povžitem, ne dosti posušenem in prekuhanem mesu ali klobasah pridejo v človeka ter mu naklonijo bolezen na smrt. Nedavno pa je zopet v Greifswaldu na severnem Nemškem 75 ljudi napadla bolezen, ki se bojo težko ubranili smrti. Dobil so jo po neskuhanih klobasah dveh svinj, med kterima je ena bila zdrava, druga pa je imela trihine. Mesar je zmešal vse meso skupaj in tako ostrupil vse klobase.

(Farne bukve v domačem jeziku.) Na Marskem so nekteri narodni župniki do olomuškega konzistorija stavili vprašanje: ali se v cerkvene bukve (krstne, ženitvenske, mrtvaške) sme zapisovati v domačem (českem) jeziku? Konzistorij olomuškega vélikega škofa je odgovoril, da nikakoršna postava, niti cerkvena niti cesarska, tega ne prepoveduje; še celó naravno je, da se farne bukve pišejo v domačem jeziku. — Ako za te knjige ni predpisan latinski (cerkveni) jezik, je res čudno, da v slovanskih deželah se še cerkev ni môgla ubraniti ptuje nemščine! Al tako sistematično je bilo ponemčevanje v čisto nepotrebnih in nenaravnih

rečéh. Mašnik opravlja na priliko sv. krst v latinškem in domačem jeziku, — da ga je opravil, mora pa nemški svet vedeti! — Čudna logika!

Dalibor.

(Poslovenjeno.)

Tam na koncu zlate Prage,
Lep kraljevi grad stoji,
Ki poštene, nepoštene
V temnih sobicah drži.

Vse je tiho, vse je mirno,
Vse prostosti si želi,
Vse le čaka odrešenja,
Vboga, kar vratar velí.

Tam pri vrhu bel'ga grada,
Slišat glas veseli je,
Slišat brenkanje je lire,
Ki razlega dalječ se.

Vitez je igravec lire,
Ki zové se Dalibor,
Tam k železju je priklenjen,
Rekel bi, na veke, skor.

Vsled kraljeve želje bil je
V to temoto zdaj zaprt,
Kralj hudó'ga je sovražil,
Želel mu le bridko smrt.

Marsikdo pri sebi mislil,
Da se slabo mu godí,
Vendar slajših časov za-nj pa,
Kakor zdaj, še bilo ní.

Kadar solnce zjutraj vstaja,
Slišati glas lire je,
Ki tak' milo po goricah
In livadah se glasé.

In zvečer, ko svetlo solnce
Jemlje od gradú slovó,
Čuje brenkanje se lire,
Strune milo spet pojó!

Tam ljudi je vedno polno,
Ki zvestó poslušajo; —
Njega spet med-se dobiti,
Kralja vedno skušajo.

Ali kralj še bolj srdí se,
Ko ugleda ljudstvo tam:
„To ne bodé se zgodilo,
Dokler sem za kralja Vam!“

Kralj pomigne zdaj vratarju,
Zapové mu se srdé:
„Daliboru bolj prikovaj
Život celi, še nogé!“

„Brez ovire liro vzemi,
Trešči stokrat jo ob zid;
Predno v roko mu podaš jo,
Daj jo v kose razdrobit!“

Urno zvest vratar uboga,
Ino liro razdrobí,
Vitezu potem zdrobljeno
V mrzlo roko podéli.

Vstraši zdaj se ljudstvo grozno,
V mestu razkropilo se,
Al zjutraj spet privrelo,
Ko nebó danilo se.

Glej, — tak milo ino sladko
Zadoní iz grada zdej,
Da vsakteró srce gane,
Kakor nikdar še poprej.

To je tudi kralj zaslišal,
Ino močno se čudil,
Se jezíl, klel je vratarja,
Da nezvest mu zdaj je bil.

Sam zdaj stopil k Daliboru,
In strmé pred njim je stal;
Ali vitez je tam ležal,
Kakor da bi sladko spal.

Slišal liro je igrati,
Kakor nikdar svoje dní,
Tacih tužnih milih glasov
Pred nikoli slišal ní.

Kadar spal je, kadar čuval,
Slišal to je vsaki čas,
Kjer hodeval, kjer prebival,
Čul je vedno mili glas.

Ino vedno ga je spremljal,
Da ostrmel revež je;
Z Daliborom je od sveta
Žalostnega ločil se.

France V.

Dopisi.

Dunaj 12. jan. 1867. — Te dni so slovenski dijaki na dunajskem vseučilišču ob svojem navadnem mnogobrojnem shodu enoglasno sklenili, zaupnico poslati iskrenima zastopnikoma štajarskih Slovencev dr. Razlagu in Hermanu, da pokažejo svetu, da za njima stoji ne samo prosto ljudstvo, marveč tudi druga močna stranka, vsa slovenska mladež na dunajskem vseučilišču. Zaupnica vsacemu se tako-le glasi: „Prečastiti gospod! Duh današnjega časa je zbudil narode. Jeli so otresati verige zastarele krivice in vnela se jim je gotovo pravična želja napredovati na poti svobode, omike, dušnega in materijalnega blagostanja. Naš slovenski narod ni zaostal za družimi narodi enake vrste, da-si ravno majhen po številu in po nesrečnih dogodkih svoje zgodovine na mnogo delov razkosan. Prizadeval si je izbirati najboljše možé iz svoje srede, da bi glas povzdignili za-nj na deželnih zborih, da bi mu bili zvesti zagovorniki in vodniki do zaželenega namena; al ni mu vselej po sreči izšlo. Med temi moževi, ki so zaslužili zaupanje naroda slovenskega, ponosno in z veseljem

pozdravljamo tudi Tebe. Da-si Ti ni bilo dano s svojo pošteno in možato besedo doseči tega, česar si kakor naroda pooblastenec po vsej pravici za-nj tirjal, da-si je bil Tvoj glas nepravični večini nasproti samo glas vpijočega v puščavi, odmeva vendar v srcih vseh Slovencev in imeti moraš sladko zavest, da si storil svojo dolžnost kakor zvest sin svojega naroda. Čuti hvaležnosti in priznanja, kateri vedno živé v srcih slovenske mladine in so jej v spodbujajo, hoditi po istem blagem poti, izrekujejo se Ti tu odkrito in srčno! Z iskrenim spoštovanjem Ti tedaj kličemo slovenski dijaki dunajskih viših učilišč: „Slava!“

— Zaupnica se jima brzo pošlje.

Iz Štajarskega. — Naznanite „Novice“ našim deželanom, ktere poslance po vsestranskem dogovoru priporočajo veljavni naši rodoljubi kmetiškim okrajem, da jih enoglasno volijo v deželni zbor.

Kmetiškim okolicam, ki pridejo volit v Celje, se priporočata gospoda dr. Razlag in posestnik Jožef Lipold, —

kmetiškim okolicam, ki prideje volit v Maribor, gospoda dr. Vošnjak in dr. Dominkuš, —

kmetiškim okolicam, ki pridejo volit v Ptuj, gosp. Herman, —

kmetiškim okolicam, ki pridejo volit v Lutomer, gosp. dr. Prelog, —

kmetiškim okolicam, ki pridejo volit v Brežice, gosp. Lenček, posestnik v Ševnici, —

kmetiškim okolicam, ki pridejo volit v Slovenski Gradec, gosp. dekan Meško.

Poslanci za mesta in trga se nasvetujejo drugi pot.

Maribor 13. januarja — s — Tedaj jutro teden je važni den nove volitve. Naši volilni možje iz Št. Lenartskega, Slovenjo-Bistriškega in Mariborskega okraja naj se že v nedeljo 20. t. m. zvečer zberejo v znani Kartinovi dvorani, ktera je v ta namen najeta, tam bodo volilni možje sami med seboj. Treba se je dobro obožiti in svojo moč ob pravem času zbrati in skusiti, da zmagamo. Naša poslanca, ki so jih domorodni iz celega slovenskega Štajerja priporočili, sta dr. Vošnjak in dr. Dominkuš. Oba dobro poznata naše okoliščine, dobro vesta, kde našega kmeta škoren tišči, sta značajna, kot skala trda, zmožna vladi pravo besedo brez strahu povedati in sta že od nekdanj prijatelja narodu slovenskemu. Kdo ne pozná Vošnjaka, gorljivega in delavnega korenjaka slovenskega, kdo ni poslušal njegovih za naš narod vnetih govorov v Mariboru, v Bistrici, v Fravhajmu, v Rušah in indi, kdo se iz njegovih dopisov ni prepričal, da on blagost naše domovine, važnost naših pravic, težo naših bremen že dolgo dolgo premišluje in pretehtuje. Mislim, da se ne motim, ako g. dr. Vošnjaka imenujem prvega domorodca našega mariborskega, Št. lenartskega in bistriškega okraja. Tedaj volimo si prvaka našega. Njegov vredni vrstnik je g. dr. Dominkuš. Že ime Dominkuš slovi po celem Štajerji, kder se slovenska reč čislja. Še ko so se domorodci lahko na prstih šteli, je blagi oče sedanjega Dominkuša podpiral in navduševal dijake slovenske in pisatelje, in marsikteri naših mož vé pripovedovati, da bi bili brez takega zavetnika težko ono dosegli, kar so dosegli. Ravno tako ravna sedaj dr. Ferd. Dominkuš; kateri slovenski zavod se neki nahaja, ki ga on ne podpira? Vedno je med prvimi, tako ko se je čitalnica tukaj snovala, tako pri Matici. V pisarni njegovi so se prve slovenske vloge pisale, še globo bil bi skoro imel plačati zaradi tega, ko se ne bil z nabrušenim peresom krepko branil pri naj viši sodnji, ki je to reč po pravici zanj razločila. To sta tedaj naša kandidata. Po činih jih sodite, kajti čini so več kot sladke besede, ki se v trenutku za dober kup lahko dajo, in ki jih

dobote gotovo ob priliki volitve mnogo od takih, ki Vas poznej niti ne pogledajo. Dobro vemo, da nekteri želijo tukaj gosp. dr. Preloga voliti. Al ta gospod je v Lutomeru kandidat in bo brž ko ne tam izvoljen; zato da se glasi ne razcepijo, držite se le imenovanih od posrednjega odbora priporočenih poslancev. Marsikteri se morda čudi, zakaj zbrani domorodci dobro znanega gosp. dr. Srnce niso nikjer priporočili. Da se tudi tu glasi ne zgubijo, odgovorimo tudi na to vprašanje kazoči, da častiti dosp. dr. Srnc za ta volilni tečaj poslanstva ne prevzame.

Kdo pa so naši nasprotni kandidati? Kolikor se dozda čuje, stotnik v počitku gosp. Seidl, župan Kančki, in bivši nasprotnik gosp. Brandstetter, sicer oba pošteni gospoda, zadnji še posebno znan kot veliki posestnik v Radzvanji poleg Maribora. Al nista naše krvi, sta drugega političnega mnjenja, kakor je to Slovincem koristno. Mi smo federalisti ter zahtevamo, naj dobi vsak narod enake pravice; naši nasprotniki pa hočejo v Avstriji pripoznati pred same Nemce, sedaj pa samo Nemce in Magjare, so tedaj centralisti in dvalisti. Kam to peljá, je zadnja nesrečna vojska pokazala. Jeden narod z drugimi tlačiti, slabí državo, množi pa le število uradnikov in vojakov za znotraj, in pa davke. Mi jima tedaj svetujemo, naj od kandidature odstopita, saj za Slovence ne moreta govoriti niti glasovati; zakaj bi se od njih dajala volit. G. Ležnik in žl. g. Feyrer sta ob svojem času dobila nezaupnico, proti kateri je gosp. Brandstetter po svojem poročniku Brecljnu pobiral podpise za zaupnico v večini deželnega zbora; naj se tedaj sam zdaj ne podaja v nevarnost. Onim gospodom pa, ki širijo vest, da bode gosp. Brandstetter ako ga izvolijo Slovinci, vedno s slovenskimi poslanci glasoval, rečemo, da ptica tako hitro ne spremeni perja, in če ga spremeni, ga bi ne mogli spoštovati.

Tedaj volilci, složno složno glasujmo vsi: dr. Vošnjak in dr. Dominkuš naj bosta naša poslanca! 20. dne t. m. to je, zvečer pred volitvo, pak vsi le vsi v Kartinovo dvorano, da zaznate, kako reči stoje in da se zberemo in svoje moči složimo, kajti nasprotnik bedí in tudi mi ne smemo biti zaspanci!

Od svete Ane v slovenskih gorinah 12. januarja. * Prav zadovoljni smo z nasvetovanima poslanca: g. dr. Dominkušem in dr. Vošnjakom. Dobro bi bilo, da se pred volitvijo volilni možje v Mariboru snidejo; mi tukaj že volimo g. dr. Dominkuša, samo da bi ga tudi iz Bistrice volili; mislim, da so v Mariborskem okraju tudi vsi zanj; mi nasprotno pa tudi radi damo svoje glase gosp. dr. Vošnjaku, samo snidimo se, da se pogovorimo. Nekteri bi tudi radi dr. Langerja imeli, pa zaradi zadnje interpelacije se je nam Slovincem zameril; naj se Nemci tudi slovensko učijo; naša deca že tako preveč nemško slamo mlati, zakaj kde?

Iz Ruš 11. januarja. Živíla naša nova poslanca gosp. dr. Vošnjak in dr. Dominkuš. Tukaj so tudi zeló na dr. Preloga vlekli, pa ker čujejo, da bode ta gospod v Lutomeru voljen, zato smo prav zadovoljni z nasvetovanima. Da bi le Bistriški in Šentlenski tudi naših misli bili, šlo bi lahko enoglasno. Z Bogom, pri volitvah se vidimo.

Iz Fravhajma 12. januarja. × Ravno kar sem zvedel, da je posrednji odbor za volitve novih poslancev v Mariboru priporočil gosp. dr. Vošnjaka in gosp. dr. Dominkuša za nova poslanca; zlagamo se po vse s tem, in smo tudi že mislili na ta gospoda; tukajšni jih hočemo voliti. Kakor čujemo bo še v Mariboru na večer pred volitvo shod. Dobro! da se pogovorimo na dalje, kako drugi kaj mislijo.

Iz Jarenine 11. januarja = Nove volitve so tù; priporočajo nam tudi tukaj poslance; mislim, da bodo naši volilni možje se združili z drugimi Slovenci in volili tiste poslance, ki jih slovenski rodoljubi priporočajo; to sta gosp. dr. Dominkuš in gosp. dr. Vošnjak; saj smo Slovenci, če tudi včasih tukajšnji kmetje po nemški kramljajo, bili so naši očetje Slovenci, tudi mi hočemo Slovenci ostati. Ako smo se prej v šoli premalo slovenski naučili, vsaj naši deci nočemo slovenščine braniti. Naj tedaj le bota naša poslanca taka, ko sta Herman in Razlag. Vsi tukajšnji volilni možje naj tedaj ne poslušajo drugih glasov, ampak volijo naj Dominkuša in Vošnjaka.

V Mariboru 13. — m — Tukajšnji svetli knezof so tudi slavni duhovščini po posebni okolnici priporočili, naj se volitve udeležujejo in delajo za konservativne kandidate. Odkar je Kaisersfeld teh misli, da Nemci avstrijski, če ne morejo gospodovati nad drugimi narodi, nimajo več veselja v Avstriji, ampak da bi vtegnili celó želeti si mimo Avstrije priti k svojim nemškim bratom, menimo, da ni več dvombe, da na slovenski, pa ne na nemškutarski strani je konservativizem, tedaj se bosta narod slovenski in vladika pri tej priči srečala, in če tudi vsi duhovniki za narodne poslance delajo, bo zmaga naša. Posebno naj pridejo že vsi gospodje zvečer v dotični kraj na dogovor in pri glasovanji 21. dne t. m. naj bodo v spodbudo in priča. Ravno kar zvem, da tudi g. Tapeiner župan mariborskega mesta, in žl. g. Feyrer, znani prejšnji poslanec, kandidirata. G. Tapeiner naj se le da v mestu izvoliti, in tam ga tudi priporočamo, za vnanjega kandidata kmetijskih srenj pa nam je še premalo rojak. G. žl. Feyrer pa naj bi raji svojo nezaupnico prebral, morda se premisli. Od gospoda Perkota, ki poleg Brecljuna se vozi kandidate pri volilcih priporočat, bi pač več ljubezni do nas pričakovali, kakor da nam hodi priporočat kandidatov, ki nam niso všeč. Iz vsega tega je jasno, da mora vsak rodoljub rajši dve stopinji stopiti, kot edno zanemariti, če hočemo zmagati. Pogumno tedaj na delo!

Iz Jelšan v Istrii 14. jan. Naprej! Da, naprej se hočemo pomakniti, in nočemo zaostati. Tako govori zdaj vsak za narodno stvar vnet Jelšanec. Da se pa to vresniči, treba nam je kake take naprave, v kateri bi moglo za malo denarca mnogo časnikov in bukev čitati. Z veseljem moram povedati, da snujemo že „narodno čitalnico“, ktera nam bo vse to dajala za male stroške. Imamo že lepo število družbenikov, in tudi pravila smo že zložili in jih c. k. namestništvu primorskemu predložili 3. dan tega meseca. Ponosno smemo réči, da bode naša čitalnica prva v Istri, ker v Kastvu je le „liburniško društvo.“ — Kaj več o naši čitalnici drugi pot. Bog!

Iz Notranjskega 11. jan. = F. P. *) — Deželani! kmalu bomo volili poslance v deželni zbor. Naš volitevni okrog (Postojna, Bistrica, Senožeče) je dosihmal imel vrlega zastopnika, da malo mu jih je par; po pravici se moremo ž njim ponašati. Koga bomo tedaj tudi zdaj volili? — Nobenega družega kot zopet gosp. dr. Etb. Kosto, našega dozdanjega poslanca, — in magari, če se tudi vsi nemškutarji in protivniki narodnih pravic zatega del postavijo na glave! — Bi bilo pač nespametno, ako bi dragocenjen biser z rok spustili, in po temi tipaje družega lovili, — ter vjeli, Bog vé kaj? Bog da imamo možá bistro glave in blazega srca, ki je vès vnet za blagor naše domovine, in je to že djansko pokazal. Veselja je gotovo vsacemu poštenjaku srce igralo vselej,

*) S staroletnico je bilo res tako, kakor ste pisali; vendar Vas vseskozi čislamo za humorističnega pesnika, da mu jih je malo para. Prosimo drugikrat kaj. Vred.

ko smo brali jedrne govore njegove, zlasti pa onega leta 1865., ki je bil kot toča in strela po nasprotnikih naših. Popolnoma smo si toraj svesti, da bomo v Postojni volitevni dan vsi po vrsti enoglasno rekli le eno: dr. Kosta. — Kaj dobro bi bilo, da bi se volilci slehernega skupnega okroga že naprej zedinili, da se ne razcepijo glasovi pri volitvi, — kar se pri — žalibog še vedno — starem volitvenem redu! — prav lahko zgodi. Tako na pr. se je pred 6 leti primerilo nekod, da so volilci predvolitevni dan bili vsi ene misli; — ponoči okoli 11. ure že — je pa šel nek sladkoslinec posamezne volilce buditi, češ, ne bodite neumni, da bi tam unega volili, rajši g. voršteherja volite; ta vam lahko pomaga, ko bodo vaši fantje v soldaških letih, in škoduje vam tudi zmeraj lahko. *) Drugi dan so tudi res vsi volilci tiste strani po vrsti glasovali za priporočena. Pa ni obveljal potem ne vorsteher, pa tudi uni ne pri poskušnji volitvi odmenjeni mož (za ktere poslednjega je jako škoda), ampak prišel je v zbor vès drug mož — vrinjen od nasprotne strani, ki ga bo dežela lahko pogrešala posihmal, akoravno v deželnem zboru več sedel ne bo. Varite se tedaj, dragi deželani, da vas kak potuhnjen podpihovalec ne premami in da se poznej pa prepozno praskali ne bote rekoč: „kaj smo vendar mislili, da smo to onó volili!“ — Sploh se je pa nadjati, da bodo sedanje volitve boljše, kot so bile zadnje. Skušnja vas je menda vsaj zmodrila, dragi rojaki, da je grozovinska nespamet in velika nesreča naša, ako vrinete v deželni zbor take možé, katerim celó od Boga nam dane pravice niso svete. Ker je pa med priprostim ljudstvom sèm ter tjà še mnogo taci, kateri visocega pomena take volitve ne razumejo, čeravno gré za njih kožo, naj vsaj domoljubni duhovni svoje faráne prav nasvetvajo (kar se bo zanesljivo tudi zgodilo in zdaj toliko lože, ko je duhovščina poprej krivično ji vzeto pravico sopet dobila, da namreč smejo tudi kaplani voliti) — nasvetvajo naj jim možé, ki so v vseh zadevah res možje in so sploh znani, da so vselej in povsod možato obračali se, tudi v viharjih urah po vetru plajšča ne obrnili! — nič ne dé, če so tudi volilcem po osebi neznani. Dajte dajte „Novice“, **) naznanite kaj več taci, izvrstnih, domoljubnih in ven in ven zanesljivih mož, ki dosihmal niso še morda nikod priporočevani bili, — ktere naj bi voliti smeje brezskrbno tudi bolj oddaljene okrajne — take namreč, ki so se zadnji pot prevarile in so zdaj v dvomu, ali bi bilo varno ali ne, — tega pa unega iz bližnje svoje okolice voliti. — Tiste okrajne pa, ki so dosihmal že imele svoje vrle in domoljubne zastopnike v zboru deželnem, se vé da bodo, kakor mi pri svojem, tako tudi vsaka pri svojem ostale; hvala Bogu, da jih imajo! Tako delajo tudi v volitvah skušeni Angleži; ondašnje okrajne si v čast štejejo, da imajo stanovitne svoje zastopnike, do katerih imajo popolno zaupanje, in bi se za nesrečne imele, ako kdo taci možakov ne bi hotel več njih zastopnik biti.

V Senožečah 12. prosenca. ? — Velik hrup smo danes zjutraj že pred sedmo uro doživeli tukaj. Ljudje so po ulicah vpili: „idimo zvonit, da.....“ Naš župan, ko sliši ta glas, stopi brž na ulice, ter poprašuje, kaj da je, kaj da je? „Beriči nam ženó še to

*) Tak strah je zdaj prazen, ker po novi cesarski postavi bode moral vsak, naj si je v kmetiški ali gosposki suknji, puško nositi, ako bo treba, in pošten kantonsk predstojnik ne krati nikomur pravice, da voli po svojem prepričanji.

Pis.

**) Po „Novicah“ in še posebnih listih dobite za vse okrajne od narodnega volilnega odbora nasvetovane možje po vrsti, brž ko ta odbor dobí iz dežele priporočane možje in se tudi tukaj za priporočila vredne spoznajo. Vred.

malo govedi iz hlevov, „Novice“ pa pravijo, da ne smejo rubiti gruntnih potrebščin.....!“ je bil enoglasen odgovor. „Sosedje! to Bog obvari — jih zavrne župan — kajti sila bi vas v velike zadrege spravila; vaša prva in edina pot, to so tudi „Novice“ rekle, je prošnja pri gosp. predstojniku, in gotovo dobite živino nazaj!“ S temi besedami je župan razkačeno ljudstvo tolažil. In brž so ga ubogali, ter dobili so eni živino proti malemu na račun danemu znesku, drugi pa brez plačila nazaj, razun dveh, katerim se je zarubljena živina z drugo iz ubogih Hrenovic prignano na sejm v Sežano gnala. Tukaj je bilo okoli 30 goved iz štal iztiranih. — Videti to, je res čudno, da še zmiraj se moramo milo ozirati po milostnem ukazu presvitlega cesarja od 31. decembra 1864., ktero je sporočilo deželnega zbora tako krepko povdarjalo; čudno, da dve prošnji od županij senožeškega okraja, ena pri visokem ministerstvu že 2 leti, druga pa od lani pri bivšem deželnem zboru ali odboru v Ljubljani zarad polajšave ali odpustka zastalih davkov brez odgovora ležé. Kako, da naša visoka deželna vlada v tej reči sama kaj zdatnega ne stori? kajti po sporočilih okrajnega predstojnika, po „Laibacherci“, po vseh slovenskih časnikih, in tudi po deželnem zboru ji je dobro znano, da v tem okraji je uboštvo blizo pogina. Kar pa zadeva gruntne potrebščine (fundus instructus) v govedini, je tudi resnično, da v celem okraji še tiste kmete, kateri toliko živine imajo, da morejo svoja zemljišča ž njo obdelovati, prav lahko na prste našteješ. Danes se je pri nas živina za davke zarubila takim, kateri samo edino molzno kravico za svoje in svojih otročičev življenje imajo, pa morala je iz štale! Ginljivo je bilo videti, kako so uboge gospodinje in otroci jokali, ko se jim je „živež iz štale“ zagnal; al zastonj je bil njih jok in stok! — Pri vsem tem je še beričič pri kmetu, kateri se je z jokajočimi 4 otroci branil, edino molzno kravo (svoj živež) iz štale dati, steno (velik kamen) pred štalna vrata prinesel, češ, da mu jihrazbije, ako ne odpre, drugemu je pa ključavnico pri vratih od štale odtrgal itd. Ker tako vedenje se gotovo ne ujema z mislimi gosposkinimi, naj se taka oseba brez srca postavi v drugo službo, kjer srca ni treba!

Iz Radolške okolice 12. januarja* — Z radostjo nas je navdalo sporočilo v zadnjih „Novicah“ natisnjeno, v katerem se nam je povedalo, kaj da se je do zdaj storilo v deželnem zboru, da se naši preobilni gruntni ali zemljišni davki tako, kakor pravica zahteva, znižajo. Če ravno visoka vlada ni še tega priznala, da je vsa dežela že zavolj tega preobložena, ker povsod je kataster razne pridelke previsoko cenil pri odločbi dohodka in davka, se je za leto 1865 vendar 149.227 gold. fronkov deželi odpisalo. To je vesela nam novica! Z žalostjo pa je vendar nas prebivalce radolškega kantona in tudi naše sosede kranjskogorskega kantona to navdale, da nas od tega velikega odpustka ne trohica ne doletí, ker naše kantonske gosposke niso poročale, da tudi pri nas so taki, kateri težko nosijo gruntna bremena in potrebujejo polajšave. Saj je vendar vsem svetu znano, da naš bolji zaslužek pri fužinah zmiraj bolj ponehuje, s katerim smo naše prevelike gruntne davke poplačevali. Ali ni znano, koliko naših rojakov iz radolškega kantona je zapustilo domačijo in se preselilo v neznano Ameriko, ker si niso več upali izhajati doma? Ali ni znano, da tudi v našem kantonu se je potrebna živina za davke prodajala? In če bi tudi mi še bolj natanko davke poplačevali kakor drugod, ne bil bi to gotov dokaz, da jih lahko zmoremo, ker častiljubni Gorenec noče dolžnik davkov biti, ako si tudi krajcar prav težko pritrga. Naj tedaj prihodnjič tudi naše gosposke skrbijo in prosijo za nas, da se tudi nam kaj preobilnega davka odpiše.

Iz Gorenskega 13. jan. — ar. — Potrebno se mi zdí, da gledé na volitev za deželni zbor svojim sosesčanom in sokantončanom nektore reči na srce položim. Prijatli, volimo le možé, ki so 1) resnični, djanski rodoljubje, 2) ki poznajo naše in cele dežele potrebe, in ki imajo srce in pogum, in pamoč govora, za naše potrebe povsod in zmiraj tudi pred vlado delati, 3) ki so popolnoma neodvisni. Brez teh lastnosti nam ne pomaga poslanec nič, naj bode sicer karkoli hoče. Naj je, na priliko tak mož dober uradnik, kateri spolnuje svojo dolžnost, vendar samo zavoljo tega še ni dober poslanec. Morebiti me kdo zavrne, da se je pa zamere bati, ako kak posebno spoštovan gospod uradnik želi poslanec biti, in zamera bi bila nevarna, češ, da ima važne soseskine zadeve, da ima važne gozdne pravde itd. v rokah. Na to odgovorjam, da poštenega uradnika se ni treba bati, ker pravica je poštenjaku čez vse. In ako je tak, bi tudi za-nj res škoda bila, ako gré za poslanca veliko mesecev od doma v deželni zbor domači ali celó na Dunaj v veliki zbor. Domá delajo potem drugi in Bog vé, ali ga namestujejo tako, kakor je delal on, in ali kak počasen namestnik ne bo zdaj hitro in urno izdelanih reči po polževo opravljaj? Vse to je treba premisliti. In če bi — kar pa ne moremo verjeti — tudi kak tak gospod nejevoljen bil, da ga njegovi ljudje ne volijo za poslanca, imajo volilci še zmiraj to tolažbo, da je volitev prosta in da volilci ostanejo, gospodje uradniki pa se preminjajo, in ravnokar se bojo po novih okrajnih poglavarstvih res premenili. Z vsem tem pa nikakor ne trdim, da noben uradnik ni za poslanca sposoben; ako ima vse gori imenovane lastnosti, ako je vnet rodoljub, in ako ima moč v sebi, da le za narod dela ne gledé na desno in levo: tak more tudi dober poslanec biti. Glejmo tedaj, da tako volimo, da bode za nas tudi vprihodnjič prav, ne pa, kakor se nam le za danes prav zdí!

Iz Ljubljane. Ker se zdaj ves svet v našem cesarstvu (razun Ogerskega in Hrvaškega) giblje okoli novih volitev deželnih poslancev, se vé, da tudi mi ne moremo in ne smemo zaostati, kajti vsaka stranka je potem sama kriva, ako se ne dovršijo volitve tako kakor jih želi. Že v 1. listu „Novic“, ki so naznanile cesarski patent od 2. dne t. m., so národní možjé natisniti dali **poduk**, ki je našemu ljudstvu razjasnil veliko važnost teh volitev in mu živo na srce položil, naj se brž posvetuje zastran mož, ktere želi voliti v deželni zbor, in jih potem naznani glavnemu odboru, ki se je v Ljubljani sestavil, da iz dežele prejete želje presodi in po takem porazumljenji poslance očitno volilcem priporoči. Ker so odboru iz nekterih okrajev brž došla taka naznanila, se je snidel 11. dne t. m. v mestni hiši glavni národní volilni odbor, ki se je za svojega predsednika izvolil dr. Jan. Bleiweis-a in razglas sestavil, kateri, podpisan od vsega odbora, današnjim „Novicam“ na čélu stoji. Berite ga pazljivo in pretehtajte natanko! Sestavljen je imenovani odbor iz národnih poslancev bivšega deželnega zbora, iz národnih gospodov prečastitega konsistorija, iz župana mestnega in národnih odbornikov mestnega zbora, iz predsednika kmetijske družbe in iz predsednika kupčijske in obrtnijske zbornice in národnih odbornikov te zbornice, — tedaj od konca do kraja iz mož, ki imajo veljavo v deželi. *) Ako taki možje očitno stopijo pred

*) Celó nemški časnik v Gradcu, znani „Telegraf“, ki je sicer druge politične vere od nas, priznava veljavo našega „národnega volilnega odbora“ in med drugim to-le piše: „Die hiesigen Nationalen hielten gestern im Rathhaussaale eine Zusammenkunft und man muss es ihnen zugestehen, dass sie auch diesmal, wie jederzeit, mit vorberechneter Konsequenz und wohlbedacht ans Werk giengen. An der Spitze standen

svet, je to dokaz od ene strani za to, kolike važnosti so te volitve, od druge strani pa je poročstvo, da jim volilci morejo zaupati o tem, da so pravi možje tisti, ki jim jih oni nasvetujejo. In res treba je, da vsi volilci te možje, ki jim priporočajo poslance, po imenu poznajo, kajti švigala bojo priporočila tudi od deset družih strani in mešale se bojo volilcem glave, da ne bi vedeli kaj storiti, ako ne bi imeli zanesljivega vodila pred seboj, kterega se je treba nepremakljivo držati, da se zadene pravo. Nikakor pa ne rečemo, da bi ne bilo še drugih sposobnih narodnih mož za deželni zbor; al kaj pomaga, ako imamo za več okrajev le po enega, dva, k večjemu tri voliti, in se tedaj le tistih moramo prijeti, za ktere je več upanja zmage, da se ne pogubijo glasovi in ne pride potem kdo drug na vrh, za kterega nobeden ne mara! Tako naj narodni možje, ki ta pot niso za poslance mogli nasvetovani biti, sodijo brezstransko nasvete volilnega odbora; po teh pa ravnati zahteva modrost od vsacega pametnega volilca, da se srečno dovrši volitev. Tudi nasprotna nam stranka šteje nekatere sposobne možje; ali Bogu bodi potoženo, da so drugačnega političnega mnenja kakor tacega, ki je slovenskemu našemu narodu koristen in da smo si z njimi v ravno tistih važnih stvaréh navskriž, zavoljo kterih so se naši dozdanji narodni poslanci tako krepko potegovali, pa se jim podrlo vse to, kar more terjati vsak avstrijsk narod, ako hoče živeti kot narod. Narodni volilni odbor misli tedaj, ako narod naš le nekoliko prevdarka ima, da se bode enoglasno obračal pri volitvah po nasvetu njegovem, ki je na tanko sitice djal vsacega, kterega priporoča. Gledal je pri tem tudi na to, da tistim okrajem, ki so imeli svojega dobro potrjenga poslanca v prejšnjem zboru, se jim je ta tudi zdaj pustil, da ni eno leto ta, drugo drug, ampak zmiraj tisti, do kterega se morejo zaupljivo v vsem obračati, kar jim srce teži. Tako je tudi po drugih deželah, kjer so veseli, da imajo stanovitnega svojega poslanca. Kjer pa so vnANJI odbori nasvetovali nove poslance, tam jih je odbor po njihovem nasvetu odobril in Vam jih danes priporoča.

— Vladni list za Kranjsko naznanjuje, da za vojake, kteri potujejo skozi deželo, se gospodarjem, ki vojaka na kvartirji imajo, plača iz cesarske kase za kosilo od feldwebelja doli do prostaka (gmajnarja) za en dan letošnje leto po 10 in pol novih krajc.

— (Prošnja za slovenske podučne ali kratkočasne knjige). V jetnišnici v Karlovi v Gradcu in v Lankovicah na Štajarskem, kjer je mnogo možkih in žensk slovenskega naroda zaprtih, želi c. k. više državno pravdnštvo z darovanimi knjigami osnovati slovensko bukvarnico. Namen je lep in vreden podpore. Marsikdo ima po eno ali več takih bukev, ki mu v kakem kotu leže brez rabe. Naj jih daruje v blagi namen! Sprejema jih za kranjsko deželo slavno c. k. državno pravdnštvo (k. k. Staatsanwaltschaft) v Ljubljani na starem trgu v hiši št. 34. v 2 nadstropji. Le sém naj pošlje, kar kdo darovati hoče, z imenom svojim, da se zapiše v zapisnik dobrotnikov; odtod se pošljejo knjige na svoje mesto.

drei Männer, auf deren Wort alle Slovenen hören, denen sie in nationalen Sachen unbedingt folgen. Diese luden zur gestrigen Versammlung kluger Weise nur bewährte Nationalgesinnte, nicht etwa aus Koterien, sondern aus bewährten Körperschaften, nämlich aus dem letzten Landtage, aus dem Gemeinderathe, aus der Handelskammer, das fürstb. Konsistorium und den Präsidenten der k. k. Landwirtschaftsgesellschaft. Es erschienen deren vierzig“ itd.

— Preuzvišeni gospod Strossmajer se je v saboto popoldne po železnici skozi Ljubljano peljal v Trst, od kodar gré v Benedke, Florence in Rim. Velikodušni mecén bode jugoslavenski akademii zopet na svoje stroške naklonil izvrstnih slik talijanskih umetnikov.

Naznanilo.

Národni volilni odbor, čegar poslanico ste brali na prvi strani, priporoča po nasvetu, iz dežele prejetem, in po skupnem posvetovanji 11. in 15. t. m. za poslance kranjskega deželnega zbora:

I. Volilcem mest in trgov:

1. Za Ljubljano: gosp. dr. **Lovro Tomana** in gosp. dr. **V. Kluna**, mestjana ljublj. in profesorja na Dunaji.
2. Za Idrijo: gosp. viteza **Antona Gariboldi-a**, grajšaka v Ljubljani.
3. Za Kranj in Loko: gosp. **Mateja Pirca**, trgovca in župana v Kranji.
4. Za Tržič, Radolico in Kamnik: gospoda dr. **Valentina Prevca**, advokata in župana v Kamniku.
5. Za Postojno, Vrhniko in Lož: gosp. barona **Janeza Schlojsniga** (dozdanjega njih poslanca.)
6. Za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjo goro: gosp. **Janeza Kastelca**, posestnika in svetovalskega tajnika.
7. Za Kočevsko mesto in Ribnico: gospoda **Franca Sovana**, posestnika v Ljubljani in Kočevji.

II. Volilcem kmetiških sosesk:

1. Za ljubljansko in vrhniško okolico: gosp. dr. **Jan. Bleiweisa** (dozdanjega njih poslanca) in gosp. **Fidelija Terpinca** v Ljubljani.
2. Za Kamnik in Brdo: gosp. **Janeza Tomana**, dekana v Moravčah (dozdanjega njih poslanca).
3. Za Kranj, Tržič in Loko: gospoda barona **Antona Zoisa** na Brdu nad Kranjem in **Antona Kosa**, prošta v Ljubljani.
4. Za Radolico in Kranjsko goro: gospoda **Lovro Pintarja**, fajmoštra na Breznici.
5. Za Postojno, Planino, Senožeče, Lož in Bistrico: gosp. dr. **Etbina Kosta**, župana ljubljanskega, in gosp. **Matija Korena** (dozdanja njih poslanca).
6. Za Vipavo in Idrijo: gosp. **Jurija Grabrijana**, dekana v Vipavi.
7. Za Novomesto, Kostanjevico in Krško: gosp. **Jožefa Zagorca**, posestnika v Št. Jerneji (dozdanjega poslanca).
8. Za Trebno, Zatičino, Žužemperk, Mokronog, Litijo in Radeče: gosp. **Santo Treo-ta**, dr. **Jožefa Rozina**, advokata v Novem mestu, in grofa **Jožefa Barbo-ta**, grajščaka v Rakovniku.
9. Za Kočevje, Lašče in Ribnico: gospoda **Luka Svetca** (dozdanjega poslanca) in **Petra Kozlerja** v Ljubljani.
10. Za Črnomelj in Metliko: gosp. **Janeza Kapele-ta** (dozdanjega poslanca).

Listnica vredništva. Gospodoma iz Sen: Pismi „Novicam“ namenjeni smo predložili „narodnemu volilnemu odboru,“ da primeri ju se še družimi nasveti in razsodi. Vem, da kot častitelji parlamentarnega življenja nam pritrđite v to, sicer se zgodi, da se o razcepu dveh tretji veselí. — Gospodom iz družih krajev o volitvenih zadevah: Ravno tako smo storili. — Gosp. L. M. v K.: Pride drugikrat, danes ni bilo mogoče.